

III. PHẪM HIỆN TƯỢNG

Bấy giờ, Tỏi Thắng từ chỗ ngồi đứng dậy, phủ vai bên trái, gồi phải quỳ sát đất, chấp tay hướng về Phật, bạch:

- Kính bạch Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lấy gì làm tướng?

Thế Tôn bảo Tỏi Thắng:

- Thiên vương nên biết! Như tướng đất, nước, lửa, gió, hư không v.v... Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng như thế.

Tỏi Thắng bạch Phật:

- Kính bạch Thế Tôn! Thế nào là Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như tướng đất, nước, lửa, gió, hư không v.v...?

Phật bảo Tỏi Thắng:

- Thiên vương nên biết! Rộng lớn cùng khắp khó đo lường, đó là tướng đất. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế. Vì sao? Vì chơn như các pháp rộng lớn cùng khắp, khó đo lường.

Thiên vương nên biết! Tất cả cỏ cây đều nương đất mà sanh trưởng, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, có thể sanh trưởng tất cả pháp lành.

Thiên vương nên biết! Ví như đại địa tăng thì chẳng mừng, giảm thì chẳng buồn, vì lìa ngã, ngã sở, không hai tướng vậy. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, khen ngợi chẳng tăng, chê bai chẳng giảm, vì lìa ngã, ngã sở, không hai tướng vậy.

Lại như đại địa, thế gian qua lại, đỡ chân cất bước đều nương đó. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, hoặc cầu cõi thiện, hoặc hướng Niết-bàn, đều nương đó.

Lại như đại địa sinh ra các thứ báu, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, sanh ra các thứ công đức thế gian.

Lại như đại địa, trùng, kiến, muỗi, nhặng và các việc khổ chẳng làm dao động. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, lìa ngã, ngã sở, hoàn toàn không phân biệt, chẳng thể lay động.

Lại như đại địa, hoặc nghe tiếng Sư tử, rồng, voi v.v... hoàn toàn không kinh sợ. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, chẳng hề e sợ tất cả thiên ma và ngoại đạo v.v... Vì sao? Vì chẳng thấy có ngã, chẳng thấy có pháp, tự tánh là Không vậy.

Thiên vương nên biết! Ví như nước lớn từ trên cao đổ xuống, là chỗ nương về của loài thủy tộc. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, từ chơn pháp giới lưu chuyển vào thế gian, làm chỗ nương tựa của tất cả pháp lành.

Lại như nước nhiều thì thấm nhuần cây cỏ, sanh ra hoa trái. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, thấm nhuần các Đẳng trì, sanh ra pháp trợ đạo, thành trí nhất thiết, đắc quả Phật pháp, lợi ích an vui cho tất cả hữu tình.

Lại như nước nhiều thì thấm ngấm gốc rễ, cỏ cây, làm thối gốc rễ, trốc ngã thoe dòng mà trôi đi. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, có thể diệt tất cả căn bản tập khí phiền não, tà kiến vĩnh viễn chẳng còn sanh.

Lại như nước, tánh vốn trong sạch, không nhờn, không đục. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, thể tánh không phiền não nên gọi là trong sạch, có thể lia các phiền não nên gọi là vô cấu; một tướng, chẳng phải khác nên gọi là không đục. Như người mùa hạ nóng bức gặp được nước mát mẻ; hữu tình bị phiền não thiêu đốt, được nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế, chắc chắn được thanh lương, lia các nhiệt não. Như người bị khát được uống nước, liền hết khát. Cầu pháp xuất thế được Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa là đạt được ước muốn.

Lại như nước ao suối sâu thăm khó vào, cũng như thế, cảnh giới Bát-nhã ba-la-mật-đa của chư Phật sâu xa khó vào.

Lại như thế gian, những chỗ hầm hố, nước đều bình đẳng, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, đối với các bậc Độc giác, Thanh văn và phàm phu đều bình đẳng.

Lại như nước sạch, gột rửa như nhớt, làm cho được sạch sẽ; như vậy, Bồ-tát thông đạt Bát-nhã ba-la-mật-đa, lia các phiền não liền được thanh tịnh. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tự tánh thanh tịnh, lia các hoặc vậy.

Thiên vương nên biết! Ví như lửa lớn, tuy đốt tất cả cây cối, cỏ thuốc nhưng chẳng nghĩ ta đốt các vật. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, dù có thể diệt hết tất cả phiền não và các tập khí nhưng không nghĩ: Ta diệt hết.

Lại như lửa nhiều có thể làm chín tất cả vật loại. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, thành thực tất cả Phật pháp.

Lại như lửa mạnh có thể làm khô ráo các vật ẩm ướt. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, đều có thể làm khô cạn các dòng chảy mãnh liệt của lậu hoặc, làm cho vĩnh viễn không phát khởi.

Lại như đồng lửa ở đỉnh núi tuyết, dù có thể chiếu soi xa một do-tuần, cho đến có thể chiếu mười do-tuần mà không nghĩ: Ta chiếu xa. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, tuy soi sáng Thanh văn, Độc giác nhưng chẳng nghĩ: Ta soi sáng cho họ.

Lại như cầm thú, ban đêm thấy lửa sáng sợ hãi tránh xa; phàm phu, Thanh văn, Độc giác phước mỏng, nếu nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa sợ hãi bỏ xa. Nghe được tên của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa còn khó, huống là có thể tu học.

Như đêm đi xa, lạc mất đường chính, nếu thấy lửa sáng, lòng rất vui mừng, biết có xóm làng nên mau qua tới đó, đến nơi an ổn, hoàn toàn không còn sợ hãi.

Trong đêm dài sanh tử, người có phước đức nếu nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa lòng rất vui mừng, thọ trì, đọc tụng thì lia hẳn phiền não, tâm được an vui.

Như lửa ở thế gian, sang hèn đều như nhau. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, Thánh giả và phàm phu đều bình đẳng như nhau.

Như Bà-la-môn và Sát-đế-lợi đều cúng dường lửa, chư Phật Bồ-tát đều cúng dường Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Lại như đóm lửa có thể thiêu đốt thế giới tam thiên đại thiên. Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng như thế, nếu nghe một câu thì có thể đốt cháy vô lượng phiền não.

Thiên vương nên biết! Ví như gió lớn có thể làm cho vạn vật tăng trưởng, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, có thể làm cho tất cả thiện pháp thế gian và xuất thế gian tăng trưởng.

Lại như gió dữ, nếu khi mạnh thì có thể phá diệt tất cả vật loại. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, nếu tu vững mạnh, có thể phá diệt tất cả sanh tử phiền não.

Lại như gió nhiều có thể làm cho khí nóng đều được mát mẻ. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, có thể làm cho hữu tình bị phiền não thiêu đốt, chứng được Niết-bàn thanh lương thường lạc.

Lại như gió to di chuyển chẳng dừng, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, đối với tất cả pháp đều không có chỗ trụ.

Thiên vương nên biết! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa lia bản không dính, tịch tịnh, có vô lượng, vô biên trí tuệ, bình đẳng, thông đạt thật tánh các pháp, như tánh hư không rộng lớn không có chỗ trụ, lia tướng cảnh giới, vượt tầm tứ v.v... hoàn toàn không phân biệt tâm và tâm sở, không sanh, không diệt, vì tự tánh xa lia vậy.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, lợi lạc hữu tình, thế gian hiem có, giống như mặt trời mặt trăng, tất cả đều nhận được. Nghĩa là như trăng mát, có thể trừ nóng bức, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, có thể trừ tất cả nhiệt độc phiền não.

Lại như trăng sáng, thế gian ưa nhìn, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, được tất cả Thánh Hiền ưa thấy.

Lại như trăng sáng mỗi ngày một tăng trưởng, các chúng Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, từ khi mới phát tâm cho đến chứng đắc sở cầu quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, dần dần tăng trưởng.

Lại như trăng mờ, mỗi ngày một mờ dần, các chúng Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phiền não, tùy miên dần dần giảm hết.

Lại như trăng tròn đầy, các Bà-la-môn, Sát-đế-lợi v.v... đều khen ngợi; nếu thiện nam tử, thiện nữ v.v... hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì thế gian, trời, người, A-tổ-lạc v.v... đều khen ngợi.

Lại như trăng vận hành khắp bốn châu, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, biến khắp tất cả sắc tâm v.v...

Lại như trăng đẹp, thường tự trong sáng, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, tánh vốn thanh tịnh, thường tự trang nghiêm. Vì sao? Bản tánh ly nhiễm, không sanh, không diệt biến khắp tất cả pháp, vì tự tánh xa lìa vậy.

Ví như mặt trời, tuy phá tan các sự tối tăm nhưng chẳng nghĩ ta làm. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, tuy phá tất cả tùy miên từ vô thí nhưng chẳng nghĩ ta phá.

Lại như sức nóng của mặt trời, tuy làm cho hoa sen nở nhưng chẳng nghĩ ta làm cho hoa nở. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, dù khai tâm Bồ-tát nhưng chẳng nghĩ ta khai tâm họ.

Lại như mặt trời đẹp, tuy chiếu khắp mười phương mà chẳng nghĩ ta chiếu. Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng như thế, dù chiếu khắp vô biên nhưng không có tướng chiếu.

Như thấy tướng sáng đỏ rực, hiện ở phương Đông thì chẳng lâu vàng mặt trời sẽ xuất hiện. Nếu nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì nên biết là người cách Phật chẳng xa.

Như các tín nữ ở châu Thiệm-bộ, thấy mặt trời mọc rất hoan hỷ. Nếu khi thế gian có danh tự Bát-nhã ba-la-mật-đa xuất hiện, tất cả Thánh Hiền đều rất hoan hỷ.

Lại như mặt trời xuất hiện, ánh sáng của trăng và sao biến mất. Nếu các Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì công đức của Nhị thừa ngoại đạo đều tiêu tan.

Lại như mặt trời mọc mới thấy chỗ cao thấp của hàm hồ, nếu các Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thế gian mới biết đạo tà, đạo chánh. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tự tướng bình đẳng, không sanh không diệt, vì tánh xa lìa vậy.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa phần nhiều tu hạnh Không, không chấp trước, tu tập đạo sáng suốt, diệt trừ ám chướng tối tăm, xa lìa bạn xấu, gần gũi chư Phật, tâm tâm nối nhau tương nhớ Phật không dứt, thông suốt bình đẳng, thuận theo pháp giới; mặc dù thần thông du hý khắp cõi nước trong mười phương mà thân an trụ ở bản xứ đều chẳng lay động, quán các Phật pháp giống như hiện thấy, tuy ở thế gian mà chẳng nhiễm pháp thế gian, như chỗ bùn lầy sinh ra hoa sen.

Như thế, Bồ-tát tuy ở sanh tử, nhờ năng lực phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên chẳng nhiễm đắm. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không sanh, không diệt, tự tướng bình đẳng, chẳng thấy, chẳng chấp trước, vì tánh xa lìa vậy.

Lại như hoa sen, giọt nước chẳng đọng; cũng thế, Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chẳng còn một mảy may ác.

Lại như hoa sen, sanh chỗ nào hương khí đều thơm tho. Cũng như thế, Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, hoặc tại nhơn gian, hoặc ở trên trời, xóm làng, thành ấp... đều đầy đủ hương giới.

Lại như hoa sen bâm tánh trong sạch, Bà-la-môn v.v... đều quý mến. Cũng như thế, Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, trời, rồng, Dược-xoa, Kiên-đạt-phược v.v... Bồ-tát, chư Phật đều kính mến.

Lại như hoa sen khi sắp nở thường làm vui lòng mọi người; cũng như thế, Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa mỉm cười trước khi nói, mọi người hoan hỷ.

Lại như hoa sen, trong giấc mộng được thấy cũng là tướng lành. Chư thiên v.v... cho đến trong giấc mộng nghe thấy Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cũng là điềm tốt lành, huống là thật thấy, thật nghe.

Lại như hoa sen, khi mới bắt đầu sanh ra, nhơn phi nhơn v.v... đều yêu mến giữ gìn. Cũng như thế, Bồ-tát mới học Bát-nhã ba-la-mật-đa, chư Phật, Bồ-tát, Đề Thích, Phạm Thiên v.v... đều hộ vệ.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phát khởi tâm như thế này: Ta phải đứng như lý, thông đạt tất cả Ba-la-mật-đa, giáo hóa hữu tình, viên mãn Phật pháp, ngôi tòa Kim cang dưới cội Bồ-đề, chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chuyển vận bánh xe diệu pháp đủ mười hai hành tướng vi diệu.

Sa-môn, Bà-la-môn v.v... Thiên ma, Đế Thích, Phạm Thiên ở thế gian chẳng thể chuyển được. Ta hóa độ tất cả hữu tình ở vô lượng, vô số, vô biên thế giới trong mười phương, bình đẳng cứu vớt ra khỏi biển sanh tử, đưa vào Bát-nhã ba-la-mật-đa, làm chỗ quay về nương tựa cho kẻ không có nơi quay về nương tựa, làm người cứu hộ cho kẻ không có người cứu hộ; người muốn thấy Phật, làm cho được thấy Phật, rống tiếng Sư tử, thần thông du hí, khen ngợi công đức của Phật, làm cho mọi người khát ngưỡng, tâm hoàn toàn thanh tịnh, chẳng lay động, ý không dua nịnh, xa lìa tà niệm.

Đó gọi là chẳng nghĩ pháp Nhị thừa, dứt các tùy miên, không còn phiền não. Thân không làm việc dối trá, xa lìa cử chỉ tà vạy. Miệng không nói dối, nói đúng sự thật. Thọ ơn thường nhớ nghĩ, ơn nhẹ đên nặng. Tâm chẳng ôm áp giận hờn. Miệng thường nói lời dịu dàng. Tu tập tâm thanh tịnh như thế thì chẳng thấy năng hành và pháp sở hành, cả hai không hai, không khác, vì tự tánh vốn xa lìa.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tin hiểu ba pháp thanh tịnh của Như Lai, nghĩa là các Bồ-tát tư duy: Trong Khế kinh dạy, thân thanh tịnh của Như Lai gọi là pháp thân. Thân hoàn toàn vắng lặng, thân không gì bằng, thân vô lượng, thân bất cộng, thân kim cang. Đối với những thân này, chắc chắn tâm không nghi ngờ. Đó gọi là tin hiểu thân Như Lai thanh tịnh.

Lại nữa, suy nghĩ trong Khế kinh dạy: Lời nói thanh tịnh của Như Lai như thọ ký cho phạm phu thành Phật, cũng thọ ký cho Bồ-tát thành Phật, tin lời như thế, lý lẽ chẳng trái nhau. Vì sao? Vì Như Lai lìa hẳn tất cả lỗi lầm, dứt các tùy miên, không còn phiền não, vắng lặng thanh tịnh. Nếu Thiên ma, Phạm Thiên và các Sa-môn, Bà-la-môn v.v... có thể tìm được lỗi nơi ngữ nghiệp của Như Lai thì không có lẽ đó. Đó gọi là tin hiểu lời nói của Như Lai thanh tịnh.

Lại nữa, suy nghĩ trong Khế kinh dạy: Ý của Như Lai thanh tịnh. Chư Phật Thế Tôn tâm nghĩ đến pháp nào, Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, trời, người và hữu tình khác không thể biết. Vì sao? Vì tâm Như Lai sâu xa, khó vào, lìa các sự suy tìm, chẳng phải cảnh nghĩ lường, vô lượng, vô biên, đồng như cõi hư không. Tin biết như thế, tâm chẳng nghi ngờ, đó gọi là tin hiểu ý của Như Lai thanh tịnh.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa suy nghĩ: Như Phật đã dạy, các Đại Bồ-tát vì các hữu tình gánh vác gánh nặng kiên cố không lui bại mà chẳng sợ, chẳng mệt, thứ lớp tu hành bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lực, Bát-nhã, phương tiện thiện xảo, diệu nguyện, lực, trí Ba-la-mật-đa, thành tựu

pháp Phật không chướng, không ngại. Pháp bất cộng vô biên không gì bằng, lời nói quyết định, tánh nó đồng mãi, thành tựu sự nghiệp to lớn của Như Lai. Các Đại Bồ-tát này đối với sự nghiệp kia không nghi không ngờ, hết lòng tin nhận.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nghĩ: Như Phật đã dạy, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa cuối cùng an tọa tòa Bồ-đề vi diệu, có thể đắc trí thông thiên nhãn, thiên nhĩ, tha tâm, túc trú, tùy niệm, lậu tận, vô ngại, thanh tịnh; ngay trong một niệm dùng trí bình đẳng thông suốt ba đời, quán sát đúng như thật tất cả thế gian: hữu tình như thể đầy đủ hạnh ác về thân, hạnh ác về lời nói, hạnh ác về ý, hủy báng Thánh hiền; do tà kiến, tạo tà nghiệp, thân hoại mạng chung sẽ đọa nẻo ác. Đầy đủ diệu hạnh của thân, diệu hạnh của lời nói, diệu hạnh của ý, khen ngợi Thánh hiền; do chánh kiến, tạo chánh nghiệp, thân hoại mạng chung sẽ sanh nẻo lành.

Quán sát đúng như thật cõi hữu tình rồi nghĩ: Khi xưa ta phát nguyện hành đạo Bồ-tát, tự giác, giác tha, nguyện này phải viên mãn. Các Bồ-tát này ở trong việc đó không nghi, không ngờ, đúng như thật tin nhận.

Thiên vương nên biết! Chỗ các Đại Bồ-tát thành Phật gọi là giác xứ, vì có thể tự giác nên gọi là Chánh giác; có thể giác ngộ cho hữu tình nên gọi là Chánh biến giác.

Thiên vương nên biết! Các Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa tin biết Như Lai xuất hiện ở đời làm lợi ích an lạc cho tất cả hữu tình.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nghe thuyết Nhất thừa có thể hết lòng tin nhận. Vì sao? Vì những điều chư Phật nói ra chơn thật chẳng hư vọng. Các thừa khác đều từ Phật thừa mà ra. Như châu Thiệm-bộ tuy có các thành ấp, xóm làng nhưng đều thuộc về châu này. Cũng như thế, các thừa khác tuy có các danh tướng sai khác cũng thuộc về Phật thừa.

Các Bồ-tát này lại nghĩ: Chư Phật Thế Tôn phương tiện thiện xảo nên các pháp môn thuyết ra đều như thật, chẳng hư vọng. Vì sao? Vì chư Phật thuyết pháp tùy theo căn tánh của chúng sanh. Tuy nói ba thừa mà thật chỉ có một thừa.

Các Bồ-tát này lại nghĩ: Chư Phật Thế Tôn phạm thuyết pháp âm thanh sâu xa chơn thật, chẳng trống rỗng. Vì sao? Vì trời Đê Thích, Phạm Thiên v.v... có ít công đức lại còn có thể phát ra âm

thanh sâu xa, huống là Như Lai vô lượng ức kiếp chứa nhóm công đức mà âm thanh chẳng sâu xa?

Các Bồ-tát này lại nghĩ: Như Lai thuyết pháp chẳng trái với căn cơ của chúng sanh, bậc thượng, trung, hạ đều được thành tựu. Mỗi loài hữu tình đều cho là Phật nói riêng cho mình, nhưng Phật xưa nay không thuyết, không dạy. Các Bồ-tát đối với việc ấy không nghi ngờ, hết lòng tin hiểu.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đạt được tâm vi tế, nghĩ: Thế gian thường có lửa dữ đốt cháy. Nghĩa là: Tham, sân, si là lửa khói đen ngòm, làm thế nào giúp cho tất cả hữu tình ra khỏi thế gian này. Nếu có thể thông suốt các pháp đều bình đẳng, không có tâm nhiễm đắm thì gọi là ra khỏi. Biết đúng như thật, như huyễn, như mộng v.v... quán đúng nhân duyên, chẳng phân biệt.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nghĩ: Các pháp không có nguồn gốc mà có nghiệp quả. Chư Phật, Bồ-tát dạy điều gì, ta nên hiểu ý; hiểu ý rồi suy lường nghĩa; suy lường nghĩa rồi liền thấy chơn thật; thấy chơn thật rồi cứu độ hữu tình.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phương tiện thiện xảo thuyết pháp cho chúng sanh, nghĩa là thuyết các pháp không có ngã, hữu tình, dòng sinh mạng, khả năng sanh khởi, sự dưỡng dục, sự sanh trưởng, chủ thể luân hồi, ý sanh, nho đồng, người làm, người thọ, người biết, người thấy. Các pháp như thế là Không, không có sở hữu, chẳng phải tánh tự tại, vì hư vọng phân biệt, nhân duyên hiệp nên không sanh mà giống như sanh.

Thiên vương nên biết! Nếu nói các pháp không có ngã, hữu tình... cho đến cái thấy, là đúng như lý mà nói. Nếu nói các pháp không, không có sở hữu, cho đến giống như sanh, là đúng như lý mà nói.

Thiên vương nên biết! Vì là người nói pháp là tùy thuận pháp tướng, đó gọi là đúng như lý. Nếu những điều nói ra chẳng trái với pháp tướng, cùng với pháp tướng ưng có thể nhập bình đẳng, hiển bày nghĩa lý, gọi là khéo nói.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đặc biệt tài vô ngại, nghĩa là hoặc biện luận không chấp trước, hoặc là biện luận không cùng tận, hoặc biện luận liên tục, hoặc biện luận chẳng dứt, biện luận chẳng khiếm nhược, biện luận chẳng kinh sợ, biện luận chẳng thêm, thừa, biện luận không biên giới; biện luận được tất cả trời, người đều yêu chuộng.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đặc biệt luận thanh tịnh, nghĩa là biện luận chẳng quát tháo, biện luận chẳng rối loạn, biện luận chẳng sợ hãi, biện luận chẳng kiêu mạn, biện luận nghĩa đầy đủ, biện luận vị đầy đủ, biện luận trôi chảy, biện luận đúng thời phần.

Thiên vương nên biết! Đại Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, lia sự sợ hãi uy đức của đại chúng nên biện luận chẳng quát tháo, trí tuệ vững vàng sáng rõ, chẳng sợ nên biện luận chẳng rối loạn. Bồ-tát ở giữa chúng như Sư tử chúa, chẳng sợ hãi, nên biện luận chẳng sợ hãi, lia phiền não nên biện luận không kiêu mạn, chẳng nói vô nghĩa, nói khế hợp với pháp tướng nên biện luận nghĩa đầy đủ. Hiểu rõ thơ, luận, biết rõ văn tự nên biện luận vị đầy đủ. Nhiều kiếp chứa nhóm, tập luyện lời nói nên biện luận trôi chảy. Thuyết pháp như thể hoàn toàn thuận ba thời, nghĩa là nóng, mưa, lạnh, thuyết không rối loạn; cũng thuận ba phần, nghĩa là đầu, giữa, cuối, nói chẳng xen tạp. Do đó nên nói biện luận đúng thời phần.

Thiên vương nên biết! Đại Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, các biện luận đã đặc được làm cho mọi người hoan hỷ, nghĩa là tùy theo sự giáo hóa, phần nhiều là dùng ái ngữ, trước khi nói mỉm cười tươi vui. Lời nói có nghĩa, luôn đúng với sự thật. Nói ra những lời gì chẳng khinh dễ người. Lời nói quả quyết, nói các việc vui. Dùng lời nhỏ nhẹ, dịu dàng làm cho mọi người vui mừng. Dung nhan khoan thai, sắc thái ôn hòa, khiến người gần gũi; theo nghĩa mà nói, người nghe tỏ ngộ; vì lợi ích nên đúng pháp tướng mà nói, bình đẳng mà nói, tâm không thiên lệch, phe nhóm, xa lia lời nói hư vọng, lời nói quyết định, tùy theo căn tánh mọi người nói các việc vui. Do nhân duyên này làm cho mọi người vui mừng.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thành tựu oai đức lớn. Vì sao? Vì chẳng phải là pháp khí thì chẳng được nghe.

Bấy giờ, Tội Thắng bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Các Bồ-tát này tâm bình đẳng, tại sao chẳng nói cho kẻ chẳng phải pháp khí?

Phật bảo Thiên vương:

- Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa bản tánh bình đẳng, chẳng thấy đây là pháp khí, chẳng thấy không phải là pháp khí, chẳng thấy năng thuyết, chẳng thấy sở thuyết. Hữu tình hư vọng thấy pháp khí chẳng phải pháp khí, thấy thuyết chẳng phải thuyết. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không sanh, không diệt, không có tướng phân biệt.

Giống như hư không đầy khắp tất cả, hữu tình cũng như thế, không sanh, không diệt. Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai cũng như thế. Pháp không danh tự, giả lập danh tự, gọi là hữu tình, là Bát-nhã; có năng thuyết, có sở thuyết, có người nghe và có pháp được nghe. Trong thẳng nghĩa để, đều đồng một tướng, gọi là vô tướng, hoàn toàn không sai khác. Các Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa uy đức càng sâu, tuy thường muốn nói là phi pháp khí nhưng chẳng nghe.

Thiên vương nên biết! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chẳng nói cho các hữu tình phi pháp khí, chẳng nói cho kẻ ngoại đạo ác kiến, chẳng nói cho kẻ lừa biếng, kiêu mạn chẳng tin; chẳng nói cho người cầu pháp mua bán đổi chác, chẳng nói cho kẻ tham ưa danh lợi, chẳng nói cho kẻ ganh ghét tham lam, chẳng nói cho kẻ mù, điếc, câm. Vì sao? Vì các Bồ-tát này hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tâm không keo kiệt tham tiếc, chẳng giấu pháp sâu xa, từ bi thương xót loài hữu tình, cũng chẳng rời bỏ các loài hữu tình, nhưng loài hữu tình đời trước trồng căn lành, được thấy Như Lai và nghe chánh pháp. Như Lai đối với pháp vốn không có tâm giảng thuyết, cũng chẳng tác ý vì người này, vì người kia. Những kẻ nghiệp chướng sâu nặng tuy gần Như Lai mà chẳng thấy chẳng nghe. Bồ-tát cũng thế.

Bấy giờ, Tội Thắng bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Những hữu tình nào có thể nghe chư Phật, Bồ-tát thuyết pháp?

Phật bảo Thiên vương:

- Nếu đầy đủ chánh tín, căn tánh thuần thực thì có thể làm pháp khí, đối với Phật quá khứ từng trồng căn lành, tâm không đua nịnh quanh co, uy nghi tề chỉnh, chẳng cầu danh lợi, gần gũi bạn lành, căn tánh lành lợi thông minh, nói văn biết nghĩa, vì pháp tinh tấn, chẳng trái Thánh ý, thì những hữu tình ấy có thể nghe chư Phật, Bồ-tát thuyết pháp.

Thiên vương nên biết! Các Đại Bồ-tát thường làm pháp sư khéo léo thuyết pháp.

Thế nào là khéo thuyết? Nghĩa là vì lợi ích các hữu tình nên mặc dù nói Phật pháp mà Phật pháp rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói tất cả Ba-la-mật-đa mà nói Ba-la-mật-đa rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói Bồ-đề mà nói Bồ-đề rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói dứt phiền não mà nói phiền não rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói Niết-bàn mà nói Niết-bàn rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói Thanh văn tứ hướng, tứ quả mà nói Thanh văn tứ hướng, tứ quả rất ráo bất khả đắc; mặc dù nói Độc giác hoặc hướng hoặc quả, mà nói Độc giác hoặc hướng hoặc quả rất

ráo bất khả đắc; mặc dù nói dứt ngã kiến mà nói ngã kiến rốt ráo bất khả đắc; mặc dù nói có nghiệp quả mà nói nghiệp quả rốt ráo bất khả đắc.

Vì sao? Vì danh tự đạt được đều chẳng phải thật pháp, pháp chẳng phải danh tự, chẳng phải phạm trù của ngôn ngữ, pháp chẳng thể nghĩ bàn, chẳng phải so lường của tâm. Danh tự chẳng phải pháp, pháp chẳng phải danh tự, chỉ vì thế tục hư vọng giả danh mà nói ra. Không pháp danh tự nói là danh tự, danh tự là Không, sự Không không có sở hữu; cái không sở hữu ấy chẳng phải là chơn thắng nghĩa, chẳng phải thắng nghĩa, tức là pháp hư dối của kẻ ngu.

Thiên vương nên biết! Đó gọi là Bồ-tát khéo léo thuyết pháp. Các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa dùng năng lực phương tiện đắc vô ngại biện. Tùy theo căn tánh của mọi người nên nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế, làm cho các hữu tình đúng như thật ngộ nhập.